

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Nederlandse consensus Health Assessment Questionnaire Disability Index (HAQ-DI)

Maart 2019

Review: 1. Pijn Kennis Centrum Maastricht
2. E v Engelen

Invoer: M Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Overige, ongespecificeerd
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Algemene taken en eisen, Persoonlijke factoren, Activiteiten

- *Korte beschrijving* → De Nederlandse consensus Health Assessment Questionnaire Disability Index (HAQ-DI) is de Nederlandse vertaling van de Engelstalige Health Assessment Questionnaire (HAQ) van de Universiteit van Stanford. Tot consensus is besloten omdat er 3 soortgelijke vragenlijsten beschikbaar waren en dit voor verwarring zorgde. De HAQ-DI is een door de patiënt zelf in te vullen vragenlijst, die beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten van het algemeen dagelijks leven (ADL) meet.¹⁻⁴
- *Doelgroep* → hoewel de vragenlijst niet ziekte-specifiek is, is deze opgesteld en gevalideerd voor patiënten met reumatische aandoeningen^{5,6}
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Fries JF, et al. (1980)¹
 - ✓ *Nederlandse vertaling* → van der Heijde DM (1990)⁷
 - ✓ *Nederlandse consensus HAQ-DI* → Kennisinstituten van Utrecht, Leiden en Nijmegen³

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Evaluatief / effectiviteit
- Prognostisch⁸

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → totaal 20 items, 3 categorieën: Activiteiten (8 onderdelen, 20 items), Hulpmiddelen (15 items), Hulp van anderen (8 items)
- *Invulinstructie* →
Activiteiten: In te vullen door de patiënt op een 4 punts-schaal wat de patiënt meestal kon doen in de afgelopen week
Hulpmiddelen: Patiënt kruist de hulpmiddelen aan die gewoonlijk gebruikt worden bij de activiteiten
Hulp van anderen: Patiënt kruist de categorie aan waarvoor gewoonlijk hulp van anderen nodig is
- *Meetniveau* → per item:
Subcategorie Activiteiten: wijze van score (zonder enige moeite = 0 – Onmogelijk uit te voeren = 3) meetniveau ordinaal
Subcategorie Hulpmiddelen: wijze van score (Ja / Nee) meetniveau nominaal
Subcategorie Hulp van anderen (Ja / Nee) Meetniveau nominaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze van score (0-3) meetniveau ordinaal
- *Meetinstructie* →
Subcategorie Activiteiten: Per activiteit wordt de hoogste item-score genoteerd
Subcategorie Hulpmiddelen: Bij gebruik hulpmiddel voor activiteit wordt de score van desbetreffende activiteit verhoogd tot 2. Als de score al 2 of 3 was, dan blijft deze score staan.
Subcategorie Hulp van anderen: Bij hulp van anderen bij activiteit wordt voor desbetreffende activiteit de score verhoogd tot 2. Als de score al 2 of 3 was, dan blijft deze score staan.
Totaalscore: Aan de score van de activiteit wordt de score van het hulpmiddel en hulp van anderen gekoppeld. Hiermee wordt een score per categorie gegeven. Voor de totaalscore worden deze scores opgeteld en vervolgens gedeeld door het aantal ingevulde activiteiten om tot de HAQ-DI-score te komen.
Voorwaarde voor de berekening: minimaal 6 van de 8 activiteiten zijn ingevuld.

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja, Stanford University Californië . (<https://www.nvr.nl/wp-content/uploads/2018/07/HAQ-Instructions.pdf> zie user permission)⁸

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan o.a. in de volgende reviews:

- Harris K, Dawson J, Gibbons E, Lim CR, Beard DJ, Fitzpatrick R, Price AJ. Systematic review of measurement properties of patient-reported outcome measures used in patients undergoing hip and knee arthroplasty. 2016⁹
- Dalbeth N, Zhong CS, Grainger R, Khanna D, Khanna PP, Singh JA, McQueen FM, Taylor WJ. Outcome measures in acute gout: a systematic literature review. 2014¹⁰
- Castrejón I, Silva-Fernández L, Bombardier C, Carmona L. Clinical composite measures of disease activity for diagnosis and followup of undifferentiated peripheral inflammatory arthritis: a systematic review. 2011¹¹
- Oude Voshaar MAH, ten Klooster PM, Taal E, van de Laar MAFJ. Measurement properties of physical function scales validated for use in patients with rheumatoid arthritis: a systematic review of the literature. 2011¹²
- Ramey DR, Raynauld JP, Fries JF. The health assessment questionnaire 1992: status and review. 1992.¹³

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → origineel Engels¹, vertaling Nederlands^{2,3}
- *Benodigdheden* → vragenlijst, pen
- *Randvoorwaarden* → de HAQ-DI wordt door de patiënt zelf ingevuld⁸
- *Benodigde tijd* → HAQ 20-30 min.; I-HAQ en HAQ-DI 5-10 min.⁸
- *Gebruikershandleiding* → ja⁸, in het document zijn HAQ en HAQ-DI opgenomen zie: <https://www.nvr.nl/wp-content/uploads/2018/07/HAQ-Instructions.pdf>³

7 *Normgegevens*

8 Overige gegevens

- Er zijn meerdere Nederlandse vertalingen gemaakt waarbij o.a. de Vragenlijst Dagelijks Functioneren (VDF). In deze vragenlijst is deze vervangen door een tevredenheidsvraag.¹⁴
- Er bestaan naast de oorspronkelijke HAQ nog andere (verkorte/aangepaste) versies van deze vragenlijst. De verkorte versie (20 items, 8 categorieën) van de HAQ: de HAQ-DI (Health Assessment Questionnaire Disability Index).^{8,15,16} De I-HAQ (Improved HAQ of PROMIS HAQ genaamd) is een aanpassing van deze HAQ-DI, waarbij het 1-week tijdschema is losgelaten en is vervangen door vragen in de tegenwoordige tijd. De antwoordmogelijkheden zijn uitgebreid van 4 naar 5. De 20 items zijn onveranderd gebleven.⁸ Verder nog de aangepaste versies: de modified-HAQ (MHAQ), de Multidimensional-HAQ (MDHAQ), de HAQ-II¹⁷ en de Child Health Assessment Questionnaire met 30 items (C-HAQ).^{18,19} In een aangepaste versie zijn 8 items toegevoegd aan de 30 items van de CHAQ (CHAQ38).²⁰ Van de CHAQ is een Nederlandse gevalideerde versie beschikbaar.²¹

9 Literatuurlijst

1. Fries JF, Spitz P, Kraines RG, Holman HR. Measurement of patient outcome in arthritis. *Arthritis and rheumatism*. 1980 Feb;23(2):137-145.
2. Siegert CE, Vleming LJ, Vandenbroucke JP, Cats A. Measurement of disability in Dutch rheumatoid arthritis patients. *Clinical rheumatology*. 1984 Sep;3(3):305-309.
3. M Boers (VU), J W G Jacobs (Utrecht), T P M van Vliet Vlieland (Leiden), P L C M van Rie (Nijmegen) *Ann Rheum Dis* 2007;66:132-133
4. Köke AJA, Heuts PHTG, Vlaeyen JWS, Weber WEJ. Meetinstrumenten chronische pijn: dl.1: functionele status. Maastricht: Pijn Kennis Centrum. 1999. p. 44-46, 87-91.
5. Bruce B, Fries JF. The Stanford Health Assessment Questionnaire: dimensions and practical applications. *Health and quality of life outcomes*. 2003 Jun 9;1:20
6. Bruce B, Fries JF. The Health Assessment Questionnaire (HAQ). *Clinical and experimental rheumatology*. 2005 Sep-Oct;23(5 Suppl 39):S14-18.
7. van der Heijde DM, van Riel PL, van Putte LB. Sensitivity of a Dutch Health Assessment Questionnaire in a trial comparing hydroxychloroquine vs. sulphasalazine. *Scandinavian journal of rheumatology*. 1990;19(6):407-412.
8. The Health Assessment Questionnaire. Available from: <https://www.nvr.nl/wp-content/uploads/2018/07/HAQ-Instructions.pdf> [Geraadpleegd 2019 maart 28]
9. Harris K, Dawson J, Gibbons E, Lim CR, Beard DJ, Fitzpatrick R, Price AJ. Systematic review of measurement properties of patient-reported outcome measures used in patients undergoing hip and knee arthroplasty. *Patient Relat Outcome Meas*. 2016 Jul 25;7:101-8.
10. Dalbeth N, Zhong CS, Grainger R, Khanna D, Khanna PP, Singh JA, McQueen FM, Taylor WJ. Outcome measures in acute gout: a systematic literature review. *J Rheumatol*. 2014 Mar;41(3):558-68.
11. Castrejón I, Silva-Fernández L, Bombardier C, Carmona L. Clinical composite measures of disease activity for diagnosis and followup of undifferentiated peripheral inflammatory arthritis: a systematic review. *Journal of rheumatology supplement*. 2011 Mar;87:48-53.
12. Oude Voshaar MAH, ten Klooster PM, Taal E, van de Laar MAFJ. Measurement properties of physical function scales validated for use in patients with rheumatoid arthritis: a systematic review of the literature. *Health and quality of life outcomes*. 2011 Nov 7;9:99.
13. Ramey DR, Raynauld JP, Fries JF. The health assessment questionnaire 1992: status and review. *Arthritis care and research*. 1992 Sep;5(3):119-129.

14. Bijlsma JW, Oude Heuvel CHB, Zaalberg A. Development of the Dutch questionnaire capacities of daily life (VDF) of patients with rheumatoid arthritis. *Journal of rehabilitation sciences*. 1990;2:71-74.
15. Cole JC, Khanna D, Clements PJ, Seibold JR, Tashkin DP, Paulus HE, et al. Single-factor scoring validation for the Health Assessment Questionnaire-Disability Index (HAQ-DI) in patients with systemic sclerosis and comparison with early rheumatoid arthritis patients. *Quality of life research*. 2006 Oct;15(8):1383-1394.
16. Chandratre P, Roddy E, Clarson L, Richardson J, Hider SL, Mallen CD. Health-related quality of life in gout: a systematic review. *Rheumatology (Oxford)*. 2013 Nov;52(11):2031-2040.
17. Wolfe F, Michaud K, Pincus T. Development and validation of the health assessment questionnaire II: a revised version of the health assessment questionnaire. *Arthritis and rheumatism*. 2004;50(10):3296-3305.
18. Lillegraven S, Kvien TK. Measuring disability and quality of life in established rheumatoid arthritis. *Best practice & research, Clinical rheumatology*. 2007 Oct;21(5):827-840.
19. van Mater HA, Williams JW, Coeytaux RR, Sanders GD, Kemper AR. Psychometric characteristics of outcome measures in juvenile idiopathic arthritis: a systematic review. *Arthritis care and research*. 2012 Apr;64(4):554-562.
20. Groen W, Ünal E, Nørgaard M, Maillard S, Scott J, Berggren K, et al. Comparing different revisions of the Childhood Health Assessment Questionnaire to reduce the ceiling effect and improve score distribution: data from a multi-center European cohort study of children with JIA. *Pediatric rheumatology online journal*. 2010 May 17;8:16.
21. Wulffraat N, van der Net JJ, Ruperto N, Kamphuis S, Prakken BJ, Ten Cate R, et al. The Dutch version of the Childhood Health Assessment Questionnaire (CHAQ) and the Child Health Questionnaire (CHQ). *Clinical and experimental rheumatology*. 2001 Jul-Aug;19(4 Suppl 23):S111-115.